

## ROMA DEVRİ NEKROPOLÜ KURTARMA KAZISI

Metin TÜRKTÜZÜN\*

Kütahya il merkezinde Menderes Caddesi olarak bilinen yolun hemen kenarından başlayan inşaatın temel hafriyatında<sup>1</sup> iki lahit mezarın varlığı görülmüş, yoldan yaklaşık 4 m derinlikte kumlu bir toprak içinde yer alan sahanın temizlenmesi sırasında 7 adet lahit mezara rastlanmıştır. Küfeki taştan yapılmış ve üzeri düz kapakla kapalı bu mezarların taşlarının, Kütahya'ya 10 km uzaklıktaki Çayca köyünün taşları olduğu ve o köyden buraya getirildiği sanılmaktadır. Dikdörtgen prizma şeklindeki blok taşlar oyularak lahit mezar şekline getirilmiş ve üzerleri düz taş kapakla kapatılmıştır (Resim 1-9).

Aynı doğrultuda, düz bir hat üzerinde sıralanan lahit mezarlar Menderes Caddesi'nden başlamak üzere 1 den 7 ye kadar numaralandırılmıştır. 3 numaralı lahit mezar hariç, diğer 6 lahit mezardan toplam olarak 16 adet iskelet çıkmıştır. 3 numaralı lahit mezarda birkaç kemik parçasından başka buluntuya rastlanılmamıştır. Sağlam olarak yalnızca bir lahit çıkarılabilmiş ve bu lahit de bulunduğu yerden kaldırılarak müze bahçesine getirilmiştir.

M1 olarak numaralandırılan lahit mezarda iki adet iskelet bulunmuştur. İskeletlerin başı kuzeybatı yönündedir. Dorsal vaziyette yatırılmıştır. Bu iki iskeletin yanına ölü hediyesi olarak; bronz bir yüzük, kaşı yazılı gümüş bir yüzük, kaşı akik taşından gümüş bir yüzük, yılan şeklinde başı altın plaka ile kaplı bir gümüş yüzük, imparator Elegabal'a ait gümüş bir sikke bulunmuştur. M1 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.20 x 1.20 x 0.65 m. İçten ölçüleri: 1.85 m x 0.70 m. Kapak ölçüleri: 2.00 m x 1.00 m x 0.35 m dir.

M2 olarak numaralandırılan lahit mezarda, 3 adet iskelet bulunmuştur. Üç iskelette aynı yönde (kuzeybatı) yatırılmıştır. Küçük çocuğa ait iskelette

(\*) Metin TÜRKTÜZÜN, Kütahya Müzesi Müdürü.

(1) Kütahya şehir merkezinde, Atatürk İlkokulu yanında yapılacak olan bir inşaatın temel harfiyatı sırasında bazı mezarların ortaya çıktığının Müze Müdürlüğüne bildirilmesi üzerine 1.9.1988-3.9.1988 tarihleri arasında, Kültür Bakanlığı, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile bu inşaat sahasında kurtarma kazısı yapılmıştır.

dizler karına doğru çekilmiştir. Bu iskeletlerin yanına ölü hediyesi olarak, küçük çocukta bir çift altın küpe, bir çift bronz çıngrak, diğer çocukta, gümüş bir yüzük, diğer ikisine göre daha büyük olan kişinin, göğüs kafesinde bakır bir sikke, ayak ucunda köşede işlemeli cam kâse ile demirden yapılmış tek kulplu bir testicik bulunmuştur. Sikkenin temizlenmesinden sonra Philip I'in karısı Otocilia Severa'ya ait olduğu anlaşılmıştır. Sikkenin arka yüzünde baskı yeri olarak KOTIAEΩN yazısı okunmaktadır. Bu da sikkenin Kütahya'da basıldığını göstermektedir. M2 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.27 m x 1.20 m x 0.66 m. İç ölçüleri: 1.93 m x 0.65 m. Kapak ölçüleri: 2.20 m x 1.00 m x 0.37 m dir.

M3 olarak numaralandırılan lahit mezarda birkaç kemik parçasından başka hiçbir buluntuya rastlanılmamıştır.

M3 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.25m x 1.20m x 0.65m. İç ölçüleri: 1.90 m x 0.65 m. Kapak ölçüleri: 2.00 m x 1.00 m x 0.35 m.

M4. no.lu lahitte dorsal vaziyette yatan iki adet iskelet bulunmuştur. Yön yine kuzeybatı istikametindedir. Ölü hediyesi olarak konulmuş bakır bir sikke bulunmuştur. Sikke imparator Valerianus'a aittir. Grekçe yazılmış bu sikkenin de baskı yeri olarak KOTIAEΩN okunmaktadır.

M5 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.27m x 1.20m x 0.60m. İç ölçüleri: 1.90m x 0.75m. Kapak ölçüleri: 2.00m x 1.00m x 0.30m. Lahit iç yükseklığı: 0.50 m.dir.

M5 no.lu lahitte, başları güneydoğu yönünde iki adet iskelet bulunmuştur. Dorsal vaziyette yatırılmışlardır. Ölü hediyeleri yönünden oldukça zengin sayılabilecek bu lahit mezarda, silindir şekilli bronz bir mürekkep kabı, demir keski, demirden tek kulplu bir testicik, bronz bir iğne parçası, bir çift altın küpe ile gümüş bir sikke bulunmuştur. Sikke, Septimus Severus'un ikinci karısı Julia Domna'ya aittir. M5 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.25m x 1.16m x 0.70m. İç ölçüleri: 1.88m x 0.68m. Kapak ölçüleri: 2.10m x 1.03 m x 0.31 m. dir.

M6. no.lu lahitte de iki adet iskelet bulunmuştur. İskelet dorsal vaziyette yatırılmıştır. Her ikisinde de başlar kuzeybatı yönündedir ve sol tarafa dönüktür. Ölü hediyesi olarak bir adet gümüş sikke, bir adet bakır sikke ile gümüş bir yüzük bulunmuştur. Gümüş sikke, imparator Philip I'e, bakır sikke ise imparator Gallienus'a aittir.

M6 no.lu lahitin dıştan ölçüleri: 2.30m x 1.15m x 0.68m. İç ölçüleri: 2.00 m x 0.70 m. Kapak ölçüleri: 2.00 m x 1.00m x 0.34m. dir.

M7 no.lu lahitte de beş adet iskelet bulunmuştur. Bunlardan dört iskeletin başları kuzeybatı, birisinin başı güneydoğu yönündedir. Bu mezarda

ölü hediyesi olarak; siyah küçük taşlardan yapılmış gümüş klipsli bir kolye, gümüş bir yüzük, bronz bir yüzük, demirden testicik, üç adet oldukça aşınmış bakır sikkeler bulunmuştur. Ancak sikkelerin devri tam olarak tesbit edilememiştir. Yalnız bir sikkenin arka yüzünde KOTI-yazısı okunabilmektedir.

M7 no.lu lahitin ölçüleri: 2.20m x 1.20m x 0.66m. İç ölçüleri: 1.90m x 0.71m. Kapak ölçüleri: 2.05m x 1.00m x 0.30m dir.

### **SİKKELERİN TANIMI :**

**SİKKE:<sup>2</sup> (Resim: 14)**

Kazı Env. No: 5

Müze Env. No: 6373

Cinsi: Gümüş (denarius)

Çap: 19 mm Ağırlık: 2.20 gr

Buluntu yeri: M-1

Devri: M.S. 218-222

Ön Y: [IMPANT] ONINVSPIVSAVG

Sağ profilden İmparator Elegabal'ın portresi, noktalı bordür.

Arka Y: PMTRPII[I]COSIIPP

Ayakta tanrı sola koşar durumdadır. Sağ ayak ileri atılmış, sağ kol yukarı doğru, sol kol geride ve aşağıdadır, elinde kamçı(?), noktalı bordür.

**SİKKE:<sup>3</sup> (Resim: 16)**

Kazı Env. No: 7

Müze Env. No: 6374

Cinsi: Bakır

Çap: 19 mm

Buluntu yeri: M-2

Devri: M.S. 244-249

Ön Y: MOTAKIAIC OVHPAC

Profilden imparatoriçe Otocilia Severa'nın giyimli portresi, noktalı bordür.

(2) Seaby, H.A. Roman Silver Coins, Vol: III, sf: 117, sikke no: 154 b

(3) A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum (Phrighia) sf; 175, sikke no: 87

Arka Y: KOTIAEΩN

Athena: Miğferli, uzun chiton giymiş, cepheden ayakta, sağ elinde phiale, diğer elinde mızrak ve kalkan tutuyor, noktalı bordür.

SİKKE:<sup>4</sup> (Resim: 21)

Kazı Env. No: 12

Müze Env. No: 6375

Cinsi: Bakır

Çap: 25 mm

Buluntu yeri: M-4

Devri: M.S. 253-260

Ön Y: AYTKΠAIKOYAA ΠIANON

İmparator Valerianus'un büstü sağa, şualı taçlı, zırlı.

Arka Y: ΕΠΙΠΑΙΔΑ ΤΡΙΑΝΟΥΠΙ

APX  
KOTIA Ω  
N

İki aslanın çektiği taht /araba içinde tanrıça Kybele.

SİKKE:<sup>5</sup> (Resim: 24)

Kazı Env. No: 15

Müze Env. No: 6376

Cinsi: Gümüş (denarius)

Çap : 19mm Ağırlık: 2.25 gr.

Buluntu yeri: M-5

Devri: M.S.217 sonrası.

Ön Y: IVLIA PIA FELIX AVG

Sağa profilden imparatoriçe J. Domna'nın portresi, noktalı bordür.

Arka Y: Vesta

Tanrıça Vesta ayakta, yüzü sol tarafa dönük, uzun chiton giymiş, sağ kol ileride, elinde Palladium, sol elinde mızrak, noktalı bordür.

SİKKE: (Resim: 28)

Kazı Env. No: 21

Müze Env. No: 6377

(4) A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum (Phrigeria) sf; 178, sikke no: 100. ün benzeri.

(5) Seaby, H. A. Roman Silver Coins, Vol: III, sf.: 60, sikke no: 230

Cinsi: Bakır

Çap: 23 mm

Buluntu yeri: M-6

Devri: M.S. 253-268

Ön Y: ΑΥΤΚΠΓΑΛΛΙΗΝΟΝ

İmparator Gallienus'un defne çelenkli, zırhlı portresi sağa, noktalı bordür.

Arka Y: ΕΠΙΠΑΙΛΔΗ[ΜΗΤ]ΡΙΑΝΟΥΙΠΠΙΑΡΧ

K O T A  
N Ω

Tanrıça Tyche(?) ayakta, uzun giysili, sağ elinde dümen; noktalı bordür.

SİKKE: (Resim: 29)

Kazı Env. No: 22

Müze Env. No: 6378

Cinsi: Gümüş (antoninianus)

Çap: 22 mm. Ağırlık: 4.10 gr

Buluntu yeri: M-6

Devri: M.S. 244-249

Ön Y: IMPMIVLPHILIPPSAVG

İmparator Philip I'in sağa profilden portresi.

Ark Y: LAETIT FVNDAT

Laetitia cepheden ayakta, giyimli, sağ elinde çelenk, sol elinde dümen, pruva üzerinde.

SİKKE: (Resim: 30)

Kazı Env. No: 23

Müze Env. No: 6379

Cinsi: Bakır

Çap: 23 mm

Buluntu yeri: M-7

Devri: (?)

Ön Y: \_\_MOC

Genç DEMOC büstü sağa, saçı şeritle bağlı, noktalı bordür.

Arka Y: okunamıyor

Taht üzerinde oturan Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde mızrak tutuyor.

SİKKE: (Resim: 31)

Kazı Env. No: 24

Müze Env. No: 6380

Cinsi: Bakır

Çap: 20 mm

Buluntu yeri: M-7

Devri: (?)

Ön Y: okunamıyor.

Sağa profilden portre.

Arka Y: KOTI\_\_

İki el tokalaşır vaziyette.

**SİKKE: (Resim: 32)**

Kazı Env. No: 25

Müze Env. No: 6381

Cinsi: Bakır

Çap: 26 mm

Buluntu yeri: M-7

Devri: (?)

Ön Y: okunamıyor.

Sağa profilden portre.

Arka Y: okunamıyor.

Ayakta cepheden bir kişi.

### **LAHİT MEZARLARDAKİ BULUNTULARIN TANIMI**

**YÜZÜK: Bronz (Resim: 10)**

Kazı Env. No: 1

Müze Env. No: 8233

Çap: 22 mm Yük: 20 mm Kaş çapı: 0.9 mm x 0.7 mm

Buluntu yeri: M-1

Tanımı: Parmağa geçen kısmı yuvarlak olup, dıştan karşılıklı simetrik çıkıntılıdır, kaş kısmı elips şeklinde olup oyularak kazınmış profilden bir insan portresi görülmektedir.

**YÜZÜK: Gümüş (Resim: 11)**

Kazı Env. No: 2

Müze Env. No: 8234

Çap: 31 mm Yük: 29 mm Kaş çapı: 11 mm

Buluntu yeri: M-1

Tanımı: Parmağa geçen kısmı yuvarlaktır. Dıştan karşılıklı simetrik çıkıntılıdır. Kaş kısmı yuvarlak daire şeklinde olup üzerinde, üç satır yazı vardır.

YÜZÜK: Gümüş (Resim: 12)

Kazı Env. No: 3

Müze Env. No: 8235

Çap: 25 mm Yük: 21 mm Kaş çapı: 12 mm x 10 mm

Buluntu yeri: M-1

Tanımı: Parmağa geçen kısmı yuvarlaktır. Dıştan karşılıklı simetrik çıkıntılıdır. Yüzüğün halka kısmı işlemeli, kaş kısmı elips şeklinde, kırmızı akik taşlıdır. Akik taşın üzerine oyularak kazıma ile profilden ayakta bir erkek figürü işlenmiştir. Sol elinde bir balta, sağ elinde kalkan tutmaktadır. Üzerinde göğüs kısmını açıkta bırakan bir elbise giymiştir. Ayaklarında çizme şeklinde ayakkabıları vardır. Çevresinde yazı: NONIAMA

YÜZÜK: Gümüş, altın plaka (Resim: 13)

Kazı Env. No: 4

Müze Env. No: 8236

Çap: 29 mm Kalınlık: 0.5 mm Altın plaka kap. uz: 14 mm

Buluntu yeri: M-1

Tanımı: Baş kısmı yılan başı şeklinde, parmağa geçen kısmı kıvrımlı ve yuvarlak olup, kuyruk kısmı sivrice bitmektedir. Üzeri yılan derisi şeklinde en ince detayına kadar kazıma teknikle işlenmiştir. Yüzükte yılanın baş kısmı ince altından plaka olup, gümüşün üzerine geçirilerek üzeri işlenmiştir. Altın plaka boyna kadar gelmektedir.

YÜZÜK: Gümüş (Resim: 15)

Kazı Env. No: 6

Müze Env. No: 8237

Çap: 31 mm Yük: 23 mm Kaş çapı: 15 mm x 10 mm

Buluntu yeri: M-2

Tanımı: Parmağa geçen kısmı yuvarlak olup, Dış kısmında karşılıklı simetrik çıkıntılar, mevcuttur. Kaş kısmı elips şeklindedir. Üzerinde kazıma ile yapılmış birkaç harf vardır. Yazı da: XCY

XI

**KÜPE:** Altın (1 çift) (Resim: 17)

Kazı Env. No: 8

Müze Env. No: 8238

Çap: 0.6 mm Yükseklik: 0.4 mm Tel kalınlığı: 0.1 mm

Buluntu yeri: M-2

Tanımı: Yarım küre şekilli, tel kısmı yuvarlak kesitli, ucun birisi kıvrılarak halka yapılmış, diğeri ona geçirilerek bağlanmıştır. Çocuk küpesidir.

**ÇINGIRAK:** Bronz (1 çift) (Resim: 18)

Kazı Env. No: 9

Etütlük:

Çap: 21 mm Yükseklik: 17 mm

Buluntu yeri: M-2

Tanımı: Yarım küre şekilli, iç kısımları boş ve demirden ses çıkaracak bir metal bağlanmıştır. Tepe kısmında yuvarlak delikli kısım vardır. Çocuk oyuncuğu olarak kullanılmıştır.

**KÂSE:** Cam (Resim: 19)

Kazı Env. No: 10

Müze Env. No: 8239

Ağız Çap: 10.2 cm Yükseklik: 6.2 cm

Buluntu yeri: M-2

Tanımı: Yuvarlak ağızlı, basit ağız kenarlı, kısa silindirik boyun geçişli, yuvarlak omuzlu ve yuvarlak kenarlı, dip kısmı hafif eğimlidir. Ağız kenarından biraz alt kısmından başlayarak gövdeyi çepeçevre dolaşan yan yana sıralı oyularak yapılmış bezemeler vardır. Yine dip kısmında yuvarlak daireler ve orta merkezlerinde yuvarlak çıkıntılar mevcuttur. Dip merkezinde hafif içe çukurdur.

**TEK KULPLU TESTİCİK:** Demir (Resim 20)

Kazı Env. No: 11

Etütlük:

Yük: 9.2 cm Gövde çapı: 7 cm Dip çap: 3,2 cm

Buluntu yeri: M-2

Tanımı: Gaga ağızlı, silindirik boyunlu, küre gövdeli, pedestal konik kaidelidir. Ağız kenarından başlayarak gövde ortasına bağlanan yassı şekilli kulpu vardır. Ağız kenarı yanında kabara şeklinde bir çıkıntısı yer almaktadır. Çok fazla oksitlidir.



**MÜREKKEP KABI:** Bronz (Resim: 22)

Kazı Env. No: 13

Etütlük:

Kapak çap: 45 mm Yük: 26 mm Kap ağız çapı: 37 mm Yük: 57 mm

Buluntu yeri: M-5

Tanımı: Yuvarlak kesik silindirik kapaklı olup, silindirik şekilli gövdenin üzerine bu kapak kapatılmaktadır. Kapak üzerinde bir küçük bir büyük yuvarlak delik vardır. (Bu delikten kalem sokulmaktadır.) İçinde boya farkedilmektedir.

**KESKİ:** Demir (Resim: 23)

Kazı Env. No: 14

Etütlük:

Uzunluk: 18 cm Ağız genişliği: 4.4 cm

Buluntu yeri: M-5

Tanımı: Dip kısmı kare şekilli olup, yuvarlak bir kısımdan sonra yassılaşıyor. Ağız kısmı yassı ve geniştir.

**İĞNE PARÇASI:** Bronz

Kazı Env. No: 17

Etütlük

Uzunluk: 6.6 cm

Buluntu yeri: M-5

Tanımı: yuvarlak kesitli, ince uzundur.

**KÜPE:** Altın (1 çift) (Resim: 25)

Kazı Env. No: 18

Müze Env. No: 8240

Kalınlık : 0.6 mm Yük: 0.3 mm

Buluntu yeri: M-5.

Tanımı: Altı köşeli, piramit şeklinde altı düzdür. Tel kısmı yuvarlak kesitli, uç kısımları birbirine bağlıdır.

**TEK KULPLU TESTİCİK :**

Demir (Resim: 26)

Kazı Env. No: 19

Etütlük:

Yük: 15 cm Gövde çap: 9.3 cm Dip çap: 6 cm

Buluntu yeri: M-5

Tanımı: Gaga ağızlı, konik boyunlu, küre gövdeli, pedestal konik kaidelidir. Kulpsuzdur. Çok fazla oksitlidir.

YÜZÜK: Gümüş (Resim: 27)

Kazı Env. No: 20

Müze Env. No: 8241

Yük: 18 mm Genişlik: 23 mm

Tanımı: Parmağa geçen kısmı yuvarlak şekilli, dış kenarları karşılıklı simetrik sivri çıkıntılı olup, kaş kısmı yuvarlaktır.

TEK KULPLU TESTİCİK

Demir (Resim: 33 a-b)

Kazı Env. No: 26

Etütlük:

Yük: 11.5 cm Gövde çapı: 8 cm

Buluntu yeri: M-7

Tanımı: Ağız kısmı kırık olduğundan formu belli olmamaktadır. Gövde küre şekillidir. Dip kısmı konik pedestal kaidelidir. Ağızdan bir kapağı olduğu ve zincirle kulpa bağlı olduğu anlaşılıyor. Çok fazla oksitlidir. Demir kabın dip kısmında ve gövde üzerinde ince tülbent bezden birkaç kat iz görülmektedir. Belki de bir tülbente sarılıydı. Bu özellik Samsun İkitzepe ETÇ III nekropolünde bulunan bronz mızrak uçlarında da görülmektedir. Bu da bize ikibin yıllık bir geleneğin devam ettiğini göstermektedir.

YÜZÜK: Bronz (Resim: 34)

Kazı Env. No: 27

Etütlük:

Üst genişlik: 12 mm Yüzük genişliği: 25 mm

Buluntu yeri: M-7

Tanımı: Yüzük üst kısmı elips şeklinde olup, parmağa geçen kısmı yuvarlak halka şeklindedir.

YÜZÜK: Gümüş (Resim: 35)

Kazı Env. No: 28

Etütlük:

Çap: 20 mm Kalınlık: 0.1 mm

Buluntu yeri: M-7

Tanımı: Yuvarlak çember şeklinde yassı tel kıvrılarak yapılmıştır.

KOLYE: Taş-Gümüş klipsli (Resim: 36)

Kazı Env. No: 29

Müze Env. No: 8242

Taş Kalınlığı: 0.3 ila 0.4 mm, iri tanelerin uzunluğu: 1.5 cm ila 0.3 mm

Buluntu yeri: M-7

**Tanımı:** Siyah renkli taştan yapılmış kesik silindirik şekilli, ortası yuvarlak delik taşlar ile daha iri ortası bombeli silindirik taşlardan bir dizi kolyedir. Arka kısmında her iki ipin ucunun tutturulduğu gümüş klipsi vardır.

**Sonuç olarak;** Nekropol sahasında bulunan 7 adet lahit mezar içindeki eserler, Roma devrinde halkın kullandığı ve öldükten sonra mezara, ölünün yanına konulan, kişilerin günlük hayatta kullandığı eşyalarıdır. Sikkeler nekropolü tarihlendirmemiz açısından kolaylık sağlamaktadır. Genel olarak bu nekropol M.S. III. yüzyılda kullanılmıştır.

Bu nekropolün yaklaşık yüz metre ilerisinde 1985 yılında yapılan bir inşaatın temel hafriyatında mermer bir grifon ile birkaç sütun kaidesine rastlanmıştır (Resim 37-38).

1986 yılında Kütahya şehir merkezinde, Maltepe Mahallesi'nde, Termik sitesi kazandıraisi önünde kalorifer küllerini alan kepçenin toprağı kazıması sonucu küfeki taştan yapılmış sandık tipi lahit mezar ortaya çıkmıştır. Mezar içinde üç adet iskelet bulunmuştur. Yanlarında ölü hediyesi olarak bir çift altın küpe ile bakır bir sikke bulunmuştur. Sikke üzerinde KOTI yazısı okunmaktadır.

1986 yılında bulunan bu lahit mezarla, 1988 yılında bulunan lahit mezarlar çağdaştır.

Kütahya'nın çeşitli yerlerinde bu tip nekropol mezarlara zaman zaman rastlanmaktaysa da antik KOTIAEON şehrinin yerini henüz kesin olarak tesbit etmiş değiliz. Kuruluş tarihi M.Ö. 11. yüzyıl olarak bilinen Kütahya, M.S. 2. yüzyıldan itibaren önemli bir Roma kenti olmuş, Bizans döneminde de önemini korumuş ve Piskoposluk merkezi haline gelmiştir. Erken Osmanlı döneminde Germiyanogullarına başkentlik yapan Kütahya zengin bir arkeolojik potansiyele sahiptir.



Resim: 1



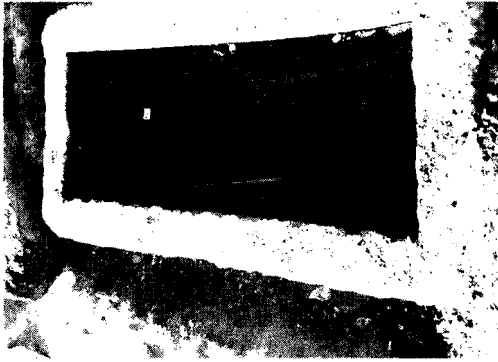
Resim: 2



Resim: 3



Resim: 4



Resim: 5



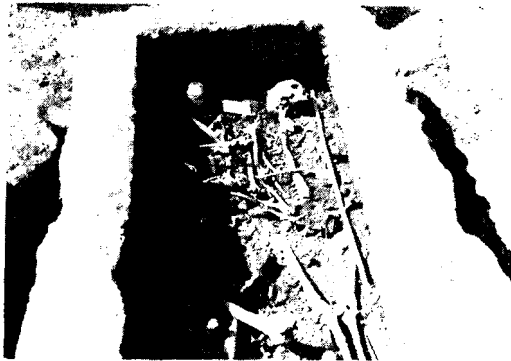
Resim: 6



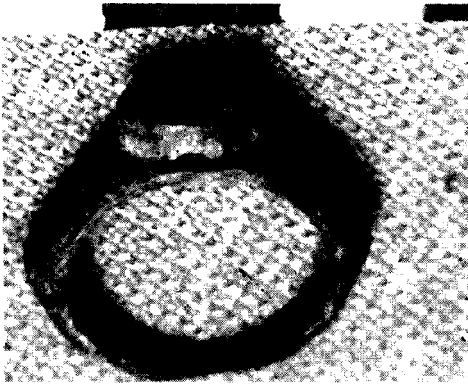
Resim: 7



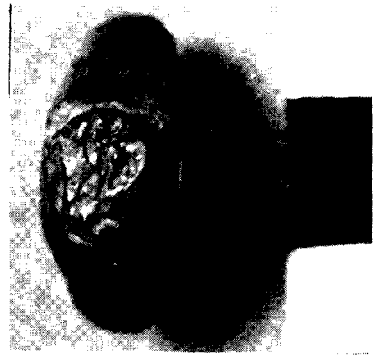
Resim: 8



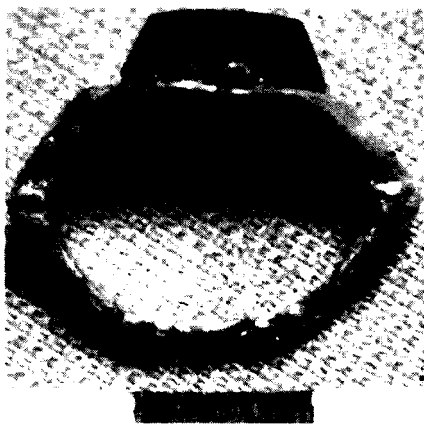
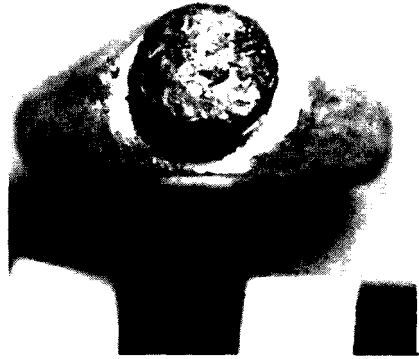
Resim: 9



Resim: 10

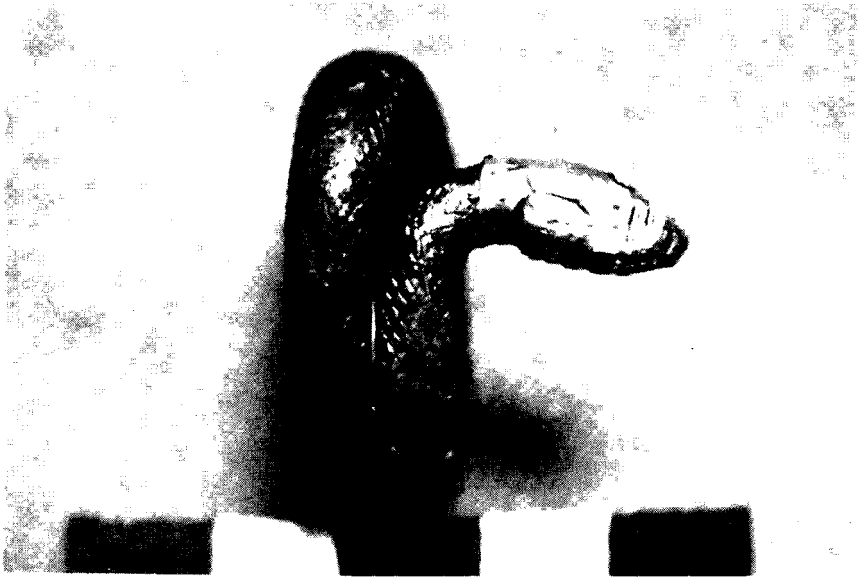


Resim: 11



Resim: 12



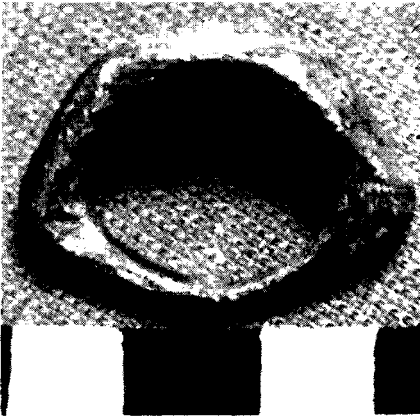


Resim: 13

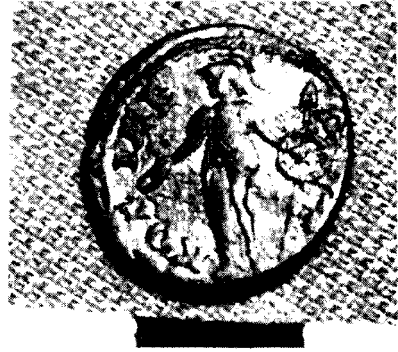
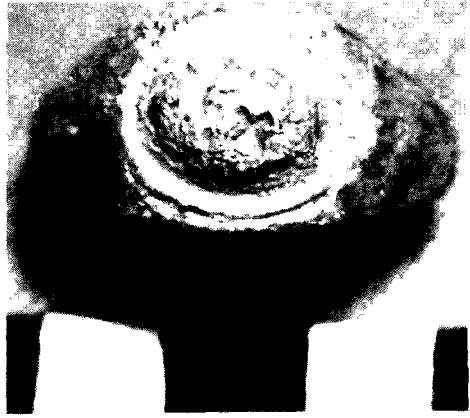


Resim: 14

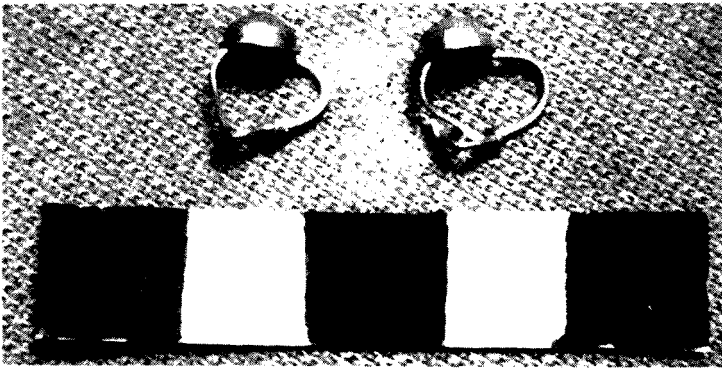




Resim: 15



Resim: 16



Resim: 17



Resin: 18



Resin: 19



Resin: 20



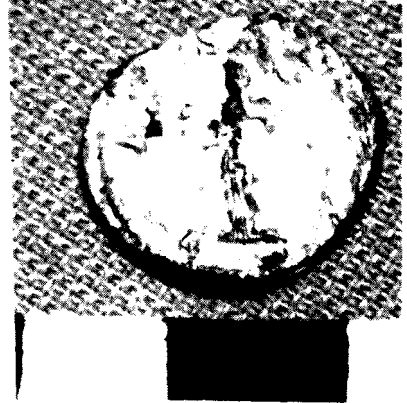
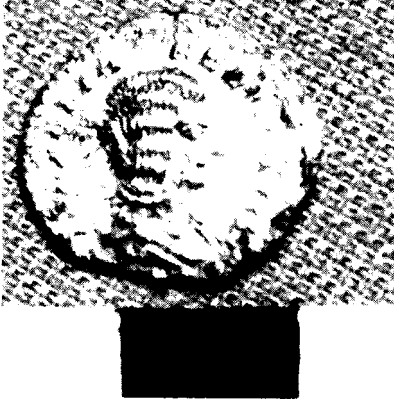
Resim: 21



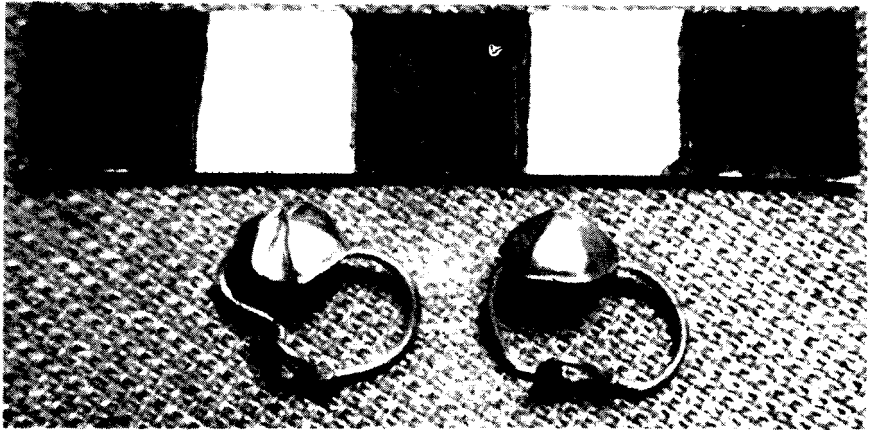
Resim: 22



Resim: 23



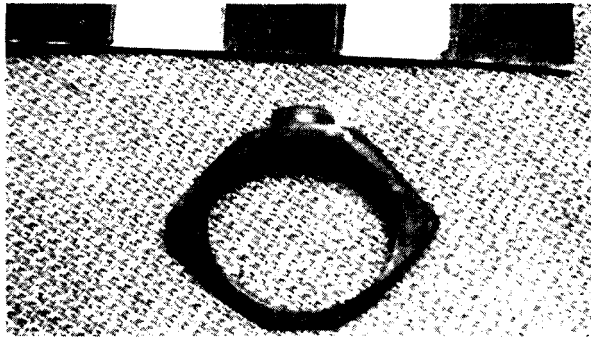
Resim: 24



Resim: 25



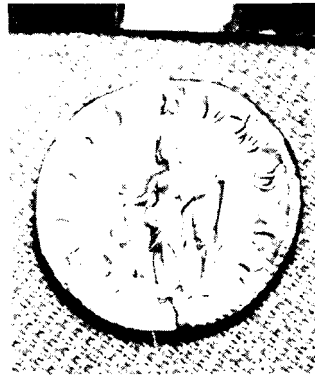
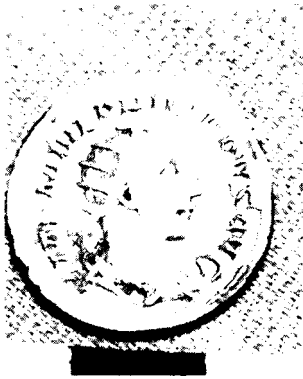
Resim: 26



Resim: 27



Resim: 28



Resim: 29



Resim: 30



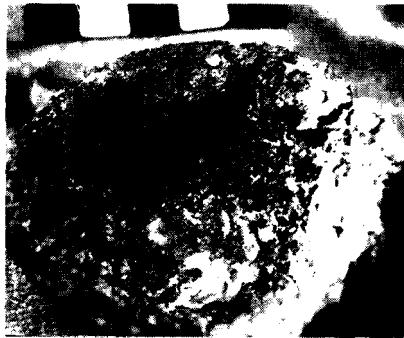
Resim: 31



Resim: 32



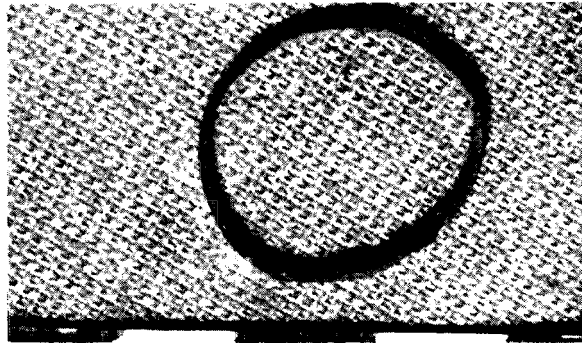
Resim: 33a



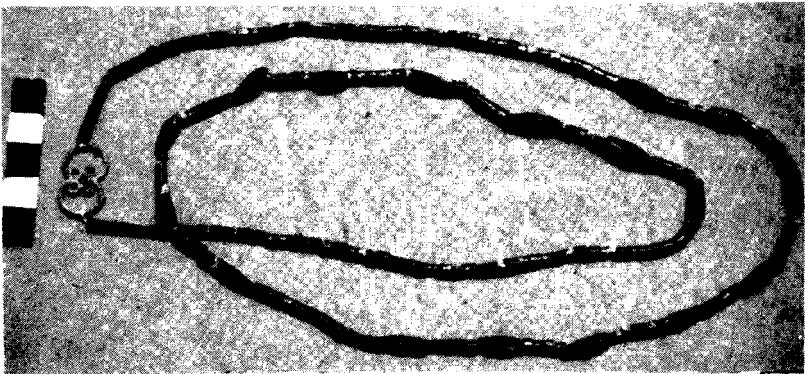
Resim: 33b



Resimi: 34



Resim: 35



Resim: 36





Resim: 37- 1985 yılında bulunan Grifon (mermer)



Resim: 38